

Expedieras:
Kommunstyrelsen
Förvaltningschef
Diarief

§ 129

Dnr 15SON62

**Yttrande gällande motion från (M):
Öppenvård inom socialtjänsten på
medborgarnas villkor, dnr 15KS145**

Beslut

Socialnämnden antar förslag till yttrande som sitt eget.

Yrkande

Daniel Kvarnlöf (M) yrkar på att sista meningen sidan 3 stycke 2, ”mot denna bakgrund blir det att överarbeta och onödig byråkratisera frågan att Kommunfullmäktige ska ålägga förvaltningen att ta fram en plan för införande av LOV avseende öppenvårdsinsatser”, stryks.

Propositionsordning

Vid proposition på Daniel Kvarnlöfs yrkande och förvaltningens förslag finner ordföranden att Socialnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Daniel Kvarnlöf (M) reserverar sig till förmån för sitt yrkande.

Ärendebeskrivning

Daniel Kvarnlöf (M) har i mars 2015 inlämnat en motion till Kommunfullmäktige.

Förvaltningen har upprättat ett förslag till motionssvar.

Beslutsunderlag

Yttrande: ”Öppenvård inom socialtjänsten på medborgarnas villkor”, daterad 2015-06-02.

Remiss: ”Öppenvård inom socialtjänsten på medborgarnas villkor”, dnr 15KS145, daterad 2015-03-16.

Justerare

Utdragsbestyrkande

LÖ

DW

Exp 2015-06-16

Alth

FÖRSLAG till motions svar

2015-06-02
Sid 1 (3)
Dnr 15SON62
Handläggare Mats Collin

Socialnämnden

Ang motion (M) – Öppenvård inom Socialtjänsten på medborgarnas villkor

Ärendebeskrivning

Daniel Kvarnlöf (M) har i mars 2015 inlämnat en motion till kommunfullmäktige i rubricerad fråga. Se bilaga med motionen.

Motionären föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Att ålägga socialförvaltningen att avskaffa behovsprövning av öppenvårdsinsatser inom missbruksvården och istället erbjuda detta som kommunal service.

Att ålägga socialförvaltningen att ta fram en plan för införande av lagen om valfrihetssystem avseende öppenvårdsinsatser, och återföra denna till kommunfullmäktige för beslut.

Att ålägga socialförvaltningen att utreda ett eventuellt behov av att omfördela erforderliga personella resurser från utredning till lotsning för att underlätta för behövande medborgare att få rätt vård.

Kommunledningskontoret (KLK) har överlämnat motionen för yttrande till Socialnämnden. Nämndens svar skall vara Kommunledningskontoret till handa senast 17 juni 2015.

Förslag till yttrande

Socialtjänst Gävle bedriver idag verksamhet som är tillgänglig både efter utredning och beslut om bistånd, likväl som öppenvårdsinsatser utan krav på utredning och beslut om beviljat bistånd. Motionären har fokuserat på den del av Socialtjänst Gävles verksamhet som handlar om missbruksvård.

SOCIALTJÄNST GÄVLE

Förvaltningsledning, Box 803, 801 30 Gävle Besöksadress Skomakargatan 6
Tfn 026-17 80 00 (vx) Fax 026-64 48 92
mats.collin@gavle.se
www.gavle.se

Inom det området har Socialtjänst Gävle sedan många år tillbaka ett samarbete med landstinget Gävleborg i en öppenvårdsmottagning benämnd Beroendecentrum Gävle. Där kan den enskilde få stöd och rådgivning genom kontakt på eget initiativ utan krav på utredning och biståndsbeslut, d.v.s. det som motionären efterfrågar. Sedan hösten 2013 har Socialtjänsten även en helt öppen verksamhet för familjer, där missbruk kan vara en av de orsaker man söker hjälp för, en verksamhet som går under namnet Familjestödet och där familjer och enskilda kan få stöd och service utan föregående utredning och biståndsbeslut.

Förvaltningen har sedan 2013 vid flera tillfällen haft en dialog med nämnden i denna fråga om öppna insatser då beslutet att tillhandahålla öppenvårdsinsatser utan biståndsbeslut inte är helt okontroversiellt. Detta med anledning av att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) anser att det inte är tillåtet enligt gällande lagstiftning (Socialtjänstlagen - SoL) för en kommun att tillhandahålla individriktade insatser utan biståndsbeslut. IVO anser att insatser som kan erbjudas utan biståndsprövning skall framförallt vara förebyggande, rådgivande och informerande insatser, lika utformade för alla. Om någon är i behov av insatser som är anpassade för den individen ska en utredning enligt SoL vara grunden för insatserna.

Denna fråga om individuella socialtjänstinsatser kan ges som service istället för bistånd har diskuterats i flera år, och aktualiserades i sin nuvarande form 2011 i samband med att IVO genomförde en tillsyn i Linköpings kommun. IVO har drivit denna fråga till prövning i domstol. I mars i år har Förvaltningsrätten i Jönköping behandlat två ärenden om individuella serviceinsatser som Linköpings kommun tillhandahållit. Förvaltningsrätten har ansett att IVO:s tolkning och förhållningssätt har varit rätt. Linköpings kommun har av IVO ådömts ett vite på 1 000 000 kr om de inte rättar till förhållandena. Domstolsutslaget kommer att överklagas av Linköpings kommun.

Den framtida utvecklingen av socialtjänstens insatser är svår att överblicka, om nyss nämnda domstolsutslag vinner laga kraft. Exempelvis kan det bli svårt att fortsätta att tillhandahålla ovan nämnt Beroendecentrum. De nu aktuella domarna har inte avsett missbruksvård eller individ- och familjeomsorgens andra verksamheter, men den principiella beskaffenheten av domarna är att individuellt utformat behov av stöd och hjälp från kommunen inte får tillhandahållas som frivilliga insatser.

Socialtjänst Gävle är nu i slutfasen med en total översyn av förvaltningens verksamheter, både vad gäller utredning och myndighetsutövning, likväl som råd, stöd och behandling. Det har hela tiden var förvaltningens inriktning att det är bra för den enskilde att kunna söka insatser på eget initiativ och få sådan hjälp utan att saken ska behöva utredas. Om en enskild eller en familj önskar stöd och hjälp, ska detta vara skäl nog för socialtjänsten att hjälpa till.

Men att i nuläget utöka verksamheten med biståndslösa insatser anser förvaltningen är tveksamt, med tanke på ovan nämnda domar. Den utvecklingen bör följas innan ev ytterligare steg tas.

Att kommunfullmäktige skulle ålägga förvaltningen att avskaffa behovsprövning av öppenvårdsinsatser skulle sannolikt tolkas av IVO som ett klart lagtrots mot det som IVO anser är gällande rätt, ett sådant agerande av kommunfullmäktige avråder förvaltningen från.

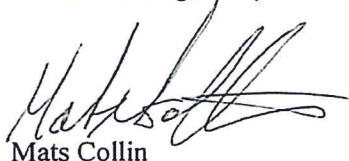
Vad gäller frågan om användandet av lagen om valfrihet (LOV) för öppenvårdsinsatser så kan följande påpekas. Socialtjänst Gävle, och därmed Gävle kommun, är första kommun i Sverige att använda sig av LOV för att upphandla institutions/behandlingshem (HVB-hem) för vård och behandling av missbrukare och barn och ungdomar. Ett arbete som initierades redan 2012. Genom att använda LOV i dessa upphandlingar öppnades möjligheterna till mycket större flexibilitet vad gäller tillgången på HVB-hem, vilket är till gagn både för kommunen, hemmen och den enskilde. Förvaltningen har initialt diskuterat att använda LOV även vid en framtida upphandling av öppenvårdsinsatser. Mot denna bakgrund blir det att överarbeta och onödigt byråkratisera frågan att kommunfullmäktige ska ålägga förvaltningen att ta fram en plan för införande av LOV avseende öppenvårdsinsatser.

Förvaltningen har för bl.a. nämnden redovisat att utvecklingen under en längre tid har varit påtaglig vad gäller ökat tryck på Socialtjänst Gävles utredande och myndighetsutövande funktioner. En utveckling som bl.a. har sin grund i ändrad lagstiftning där mycket större krav ställs på att ärenden ska utredas. Även en större medvetenhet hos andra myndigheter och allmänhet bedöms ligga bakom det ökade antalet anmälningar som kommer till Socialtjänst Gävle, främst inom området barn och unga. Men även vad gäller vuxenområdet så har totala antalet aktualiseringar ökat, med påföljande krav att frågan måste utredas och tas ställning till. Inom förvaltningen pågår en löpande dialog hur resurser skall fördelas mellan olika verksamheter. Denna fråga är också högaktuell i ovan nämnda översyn. Fördelning av resurser mellan öppenvård, behandling och myndighetsutövning är en del som ingår i de förslag och beslut som kommer att läggas och fattas med anledning av nyss nämnda översyn.

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

Att anta förslaget till yttrande som sitt eget.

Mats Collin

Förvaltningschef